דמסוכר. מקיז דם מן הכתפיים לצון סיכורי: ידע אפופיא. שרגיל להקיא יין לגל נחיריו על שפתיו: דרגא לאפדא. דרך הוא להביא לו פחד רוח רעה: לגל שפן אינגרון אינרידפי. לחם הוא: בי כליתי ושמיני. הגה סביבותי לאשים כחושים ושמינים ומקיחוני: ויימא ליה. לחיצא מיא: פוי פו. התחזק במלה יותר משיכולה ביחד: לא תעבר בגובהה של עיר ואפשר. מקום שבני העיר עוברים ושבין שמא כשהן עוברים ושבין שיבטלך ויפסיקוך ממשנתך: ולא תדור בעיר ערפשים פלמידי חכמים. דמרוח בגרסיה ולא במילי דליבורא: לא למיזבן מיניה ולא לזבוני תורה אור

[דמסוכר נר' כפתון מרן סכר]

ליה. דלחידי דעדיף מחליה נגח חכי ליה לגלא: אמר ליה ר"ש בן יומי ומי כסכנה. והלא הטגל בסכנה ומה לך בכך: אם נקשה ליפגע. לומר דבר שיהיה נשמע לבריות ויקבלו ממך: שיפלה בלילן גדול. לומר בשם אדם גדול: בדרשא. כשהיטיק למד בחדש כשהוא מתחיל ללמוד: שאין

רשב"ם

דמסוכר. מקיז דם מן הכתפיים: ידע אפופיא. שרגיל להקיא יין על שפתו לגל נחיריו: דרגא לאפדא. סולם ודרך הוא לעלות עליו פחד רוח רעה: אפופיא. מלה: בליתי רביעיות. בלא נר: לגל שפן אינגרון. לחם הוא: בי כליתי ושמיני. הגה סביבותי לאשים כחושים ושמינים בחרו וקחו לכם והגיחוני: שברירי. סטרים (בראשית יט) מתרגמינן כן: לימא ליה לגינא מיא בכסי פיורי. ממונה על טוסות של חרס: פוי פו לגמר. התחזק במלות יותר מכשיכולם ביחד: ר' יהושע בן קרחה. הוא בן ר"ע שרבי עקיבא קרא היה דלתמרי' במסכת [בכורות] (דף נח.) כל חכמי ישראל דומין לפני כקליפת השום חוץ מן הקרא הזה: אל תבע בגובהה של עיר ואפשר. מקום שבני העיר עוברין ושבין ויבטלך ויפסיקוך ממשנתך: ולא תדור בעיר ערפשים ר"ם. דמריך בגירסא ולא מריך במילי דליבורא: ולא תכנס בגיהך אפופום. אלא השמע את קולך להם קודם בואך דלמא עבדי מילתא דלגיעותא [בריקרא רבה] (פכ"א) ר' יוחנן כי הוה טייל לגיהא מגעגע משום שנאמר "ונשמע קולו בבואו אל הקודש": ולא תכנס מגעלים מרגליך. שגלאי הדבר לתלמיד חכם שיבא יחקר כדלתמרינן התם (שבת דף קכח.) ימכור אדם כל מה שיש לו ויקח מגעלים לרגליו: בשבת ובכול כו'. מקרא נפקא לן בבבא קמא (דף נב:) "לא ירעבו ולא יצמאו ולא יכה שרב ושמש" לי כמי מדכתיב "וברך את לחמך ואת מימיך" והדר "והסרותי מחלה מקרבך": לא למיזבן מיניה ולא לזבוני ליה. דלחידי דהעדיף מחליה נגח חכי ליה לגלא: בשביל מכוש בכיס פסמורין. כדלתיתא בברכות (דף סח.): לחיי מלמדך. שלפי שהיה עסוק בתורה נתפקח כדלתמרינן בברכות (שם): אמר לו רבי שמעון בן יוחי ומי בסכנה. והלא טגל בסכנה ומה לך בכך: אמר לו רבי יהושע בן קרחה דר"ע קרא היה כדלתמרינן [בבכורות] (דף נח.) שהיה בן עזאי אומר כל חכמי ישראל דומין לפני כקליפת השום חוץ מן הקרא הזה, ולין נראה שהיה הגמרא קורא לרבו בן קרחה דרך גנאי שהרי נענשו הנערים שקראו לאליסע "עלה קרח" (מלכים ב ב) וכן עזאי קרא בן דרך [ומיעא חוס', שבת קנ. ד"ה ומעז ותוס' בכורות נח.]

צוה רבי עקיבא את רבי יהושע בנו. פירש רש"י הוא ר'

יהושע בן קרחה דר"ע קרא היה כדלתמרינן [בבכורות] (דף נח.) שהיה בן עזאי אומר כל חכמי ישראל דומין לפני כקליפת השום חוץ מן הקרא הזה, ולין נראה שהיה הגמרא קורא לרבו בן קרחה דרך גנאי שהרי נענשו הנערים שקראו לאליסע "עלה קרח" (מלכים ב ב) וכן עזאי קרא בן דרך [ומיעא חוס', שבת קנ. ד"ה ומעז ותוס' בכורות נח.]

*דמסוכר ולא משי ידיה מפחיד שבעה יומי, דשקיל מויה ולא משי ידיה מפחיד תלתא יומי, דשקיל מופריה ולא משי ידיה מפחיד חד יומא ולא ידע מאי קא מפחיד ידא אאוסיא דרגא לפחדא *ידא אפותא דרגא לשינתא תנא אוכלין ומשקין תחת המטה [ר"] אפילו מחופין בכלי ברזל *רוח רעה שורה עליהן

ת"ר לא ישתה אדם מים לא בלילי רביעיות ולא בלילי שבתות ואם שתה דמו בראשו מפני סכנה מאי סכנה רוח רעה ואם צדו מאי תקנתיה: (*נימא) שבעה "קולות" שאמר דוד פליסעל המים והדר נישתי שנאמר °קול ה' על המים אל הכבוד הרעים ה' על מים רבים קול ה' בכח קול ה' בהדר קול ה' שובר ארזים וישבר ה' את ארזי הלבנון קול ה' חוצב להבות אש קול ה' יחיל מדבר יחיל ה' מדבר קדש קול ה' יחולל אילות ויחשוף יערות ובהיכלו כולו אומר כבוד ואי לא (*נימא) הבי לול שפן אינגרון אנירדפין בין כוכבי יתיבנא בין בליעי שמיני אזילנא ואי לא אי איכא איניש בהדיה ניתעריה ולימא ליה פלניא בר פלנתא צחינא מיא והדר נישתי ואי לא מקרקש נכתמא אחצבא והדר נישתי ואי לא נישדי בה מידי

והדר נישתי *ת"ר לא ישתה אדם מים לא מן הנהרות ולא מן האגמים בלילה ואם שתה דמו בראשו מפני הסכנה מאי סכנה: סכנת שברירי, ואי צדו מאי תקנתיה: אי איכא איניש בהדיה לימא ליה "פלניא בר פלנתא צחינא מיא" והדר נישתי ואי לא מקרקש נכתמא אחצבא והדר נישתי ואי לא נישדי בה מידי (*נימא) איהו לנפשיה "פלניא אמרה לי אימי איודהר משברירי שברירי ברירי רירי ירי רי צחינא מיא בכסי חיורי": ואפילו מן התמחוי וכו': פשיטא לא נצרכא אלא אפילו לר"ע דאמר *עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות הבא משום פרסומי ניסא (*מודי) תנא דבי אליהו אע"פ שאמר ר"ע עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות אבל עושה הוא דבר מעט בתוך ביתו מאי ניגהו (ה) אמר רב פפא כסא דהרסנא *כתדנן ר' יהודה בן תימא אומר הוי עז כנמר וקל כנשר רץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים ת"ר שבעה דברים צוה ר"ע את רבי יהושע בנו בני אל תשב בגובהה של עיר ותשנה ואל תדור בעיר שראשיה תלמידי חכמים ואל תכנס לביתך *פתאום כ"ש לבית חבירך ואל תתבע מגעלים מרגליך *השכם ואכול בקיץ מפני החמה ובחורף מפני הצינה ועשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות *והוי משתדל עם אדם שהשעה משחקת לו אמר רב פפא לא למיזבן מיניה ולא לזבוני ליה אלא למעבד *משתפות בהדיה והשתא *דאמר רב שמואל בר יצחק מאי דכתיב °מעשה ידיו ברכה כל הנוטל פרוטה מאיוב מתברך, אפילו למיזבן מיניה ולזבוני ליה שפיר דמי המשה דברים צוה ר"ע את רבי שמעון בן יוחי כשהיה חבוש בבית האסורין אמר לו רבי למדני תורה, אמר: איני מלמדך, אמר לו אם אין אתה מלמדני אני אומר ליוחי אבא ומוסרך למלכות, אמר לו: בני יותר ממה שהעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק, אמר לו ומי בסכנה והלא עגל בסכנה? אמר לו *אם בקשת ליתנק היתלה באילן גדול וכשאתה מלמד את בנך למדהו בספר מונה? כאי היא? אמר רבא ואיתימא רב משרשיא בר חדתא *שבשתא כיון דעל על לא תבשל בקדירה שבישל בה חבירך? מאי נידו? גרושה בחיי בעלה, דאמר מר גרוש שנשא גרושה ארבע דעות במטה ואי בעית אימא אפילו באלמנה, לפי שאין

צוה רבי עקיבא את רבי יהושע בנו. פירש רש"י הוא ר'

יהושע בן קרחה דר"ע קרא היה כדלתמרינן [בבכורות] (דף נח.) שהיה בן עזאי אומר כל חכמי ישראל דומין לפני כקליפת השום חוץ מן הקרא הזה, ולין נראה שהיה הגמרא קורא לרבו בן קרחה דרך גנאי שהרי נענשו הנערים שקראו לאליסע "עלה קרח" (מלכים ב ב) וכן עזאי קרא בן דרך [ומיעא חוס', שבת קנ. ד"ה ומעז ותוס' בכורות נח.]

*דמסוכר ולא משי ידיה מפחיד שבעה יומי, דשקיל מויה ולא משי ידיה מפחיד תלתא יומי, דשקיל מופריה ולא משי ידיה מפחיד חד יומא ולא ידע מאי קא מפחיד ידא אאוסיא דרגא לפחדא *ידא אפותא דרגא לשינתא תנא אוכלין ומשקין תחת המטה [ר"] אפילו מחופין בכלי ברזל *רוח רעה שורה עליהן

ת"ר לא ישתה אדם מים לא בלילי רביעיות ולא בלילי שבתות ואם שתה דמו בראשו מפני סכנה מאי סכנה רוח רעה ואם צדו מאי תקנתיה: (*נימא) שבעה "קולות" שאמר דוד פליסעל המים והדר נישתי שנאמר °קול ה' על המים אל הכבוד הרעים ה' על מים רבים קול ה' בכח קול ה' בהדר קול ה' שובר ארזים וישבר ה' את ארזי הלבנון קול ה' חוצב להבות אש קול ה' יחיל מדבר יחיל ה' מדבר קדש קול ה' יחולל אילות ויחשוף יערות ובהיכלו כולו אומר כבוד ואי לא (*נימא) הבי לול שפן אינגרון אנירדפין בין כוכבי יתיבנא בין בליעי שמיני אזילנא ואי לא אי איכא איניש בהדיה ניתעריה ולימא ליה פלניא בר פלנתא צחינא מיא והדר נישתי ואי לא מקרקש נכתמא אחצבא והדר נישתי ואי לא נישדי בה מידי

והדר נישתי *ת"ר לא ישתה אדם מים לא מן הנהרות ולא מן האגמים בלילה ואם שתה דמו בראשו מפני הסכנה מאי סכנה: סכנת שברירי, ואי צדו מאי תקנתיה: אי איכא איניש בהדיה לימא ליה "פלניא בר פלנתא צחינא מיא" והדר נישתי ואי לא מקרקש נכתמא אחצבא והדר נישתי ואי לא נישדי בה מידי (*נימא) איהו לנפשיה "פלניא אמרה לי אימי איודהר משברירי שברירי ברירי רירי ירי רי צחינא מיא בכסי חיורי": ואפילו מן התמחוי וכו': פשיטא לא נצרכא אלא אפילו לר"ע דאמר *עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות הבא משום פרסומי ניסא (*מודי) תנא דבי אליהו אע"פ שאמר ר"ע עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות אבל עושה הוא דבר מעט בתוך ביתו מאי ניגהו (ה) אמר רב פפא כסא דהרסנא *כתדנן ר' יהודה בן תימא אומר הוי עז כנמר וקל כנשר רץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים ת"ר שבעה דברים צוה ר"ע את רבי יהושע בנו בני אל תשב בגובהה של עיר ותשנה ואל תדור בעיר שראשיה תלמידי חכמים ואל תכנס לביתך *פתאום כ"ש לבית חבירך ואל תתבע מגעלים מרגליך *השכם ואכול בקיץ מפני החמה ובחורף מפני הצינה ועשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות *והוי משתדל עם אדם שהשעה משחקת לו אמר רב פפא לא למיזבן מיניה ולא לזבוני ליה אלא למעבד *משתפות בהדיה והשתא *דאמר רב שמואל בר יצחק מאי דכתיב °מעשה ידיו ברכה כל הנוטל פרוטה מאיוב מתברך, אפילו למיזבן מיניה ולזבוני ליה שפיר דמי המשה דברים צוה ר"ע את רבי שמעון בן יוחי כשהיה חבוש בבית האסורין אמר לו רבי למדני תורה, אמר: איני מלמדך, אמר לו אם אין אתה מלמדני אני אומר ליוחי אבא ומוסרך למלכות, אמר לו: בני יותר ממה שהעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק, אמר לו ומי בסכנה והלא עגל בסכנה? אמר לו *אם בקשת ליתנק היתלה באילן גדול וכשאתה מלמד את בנך למדהו בספר מונה? כאי היא? אמר רבא ואיתימא רב משרשיא בר חדתא *שבשתא כיון דעל על לא תבשל בקדירה שבישל בה חבירך? מאי נידו? גרושה בחיי בעלה, דאמר מר גרוש שנשא גרושה ארבע דעות במטה ואי בעית אימא אפילו באלמנה, לפי שאין

רבינו חננאל

לחלתין יומין דמסתר פי' מקיז דם ולא משי ידיה מפחד שבעה יומין שקל מויה ולא משי ידיה מפחד לחלתין יומין שקל מופריה ולא משי ידיה מפחד יום אחד דמשי רשיה ולא משי כרעיה מפחד יום אחד ולא ידע מסה מפחד ידא אאוסא דרגא לפחדא ידא אפותא דרגא לשינתא. אוכלין ומשקין תחת המטה ואפי' מחופין בכלי ברזל רוח רעה שורה עליהן: ת"ר לא ישתה אדם בלילי רביעיות ובלילי שבתות במחשך ואי צדו למיא לימא שבעה קולות קול ה' על המים

[ר"ל] הוצרת מיקום הנחת ידו על אדם

מהנה

סדר א מוס"ע מ"ת כי' ל סמיף יט:

סד [א] מוס"ע יו"ד סי' קס"ז סמיף ה ומיין רמב"ם פי"ב מכל' רוצח ושמירת נפש סל"ה [וכרב אלפס פ"ב דפ"ז דף נב. וכמל"ש שם סמי' יג ו"ש]:

סה ב מיי' פ"ל מכלכות שבת הלכה ז ופ"י מכלכות מתנות עניים הלכה יח סמג עשין ל' טוש"ע מ"ת סימן רמב טוש"ע יו"ד סימן רנה סמיף ו:

מהנה

"ר(ל) הוצרת מיקום הנחת ידו על אדם

בוטאו/מהנה

נמצאת ט"ו לאמצ משתיית מים ואמרי בגמרא תקנתיה [ומיעא חוס' שבת קנ. ד"ה ומעז ותוס' בכורות נח.]

מהנה

סדרה על בוטאות על הגמרא שמוסיפים עם מאמר

ר"ל נב: ב"מ קז:

* כך היה יש ר"פא ל"ל קיאו:

רבינו חננאל

לחלתין יומין דמסתר פי' מקיז דם ולא משי ידיה מפחד שבעה יומין שקל מויה ולא משי ידיה מפחד לחלתין יומין שקל מופריה ולא משי ידיה מפחד יום אחד דמשי רשיה ולא משי כרעיה מפחד יום אחד ולא ידע מסה מפחד ידא אאוסא דרגא לפחדא ידא אפותא דרגא לשינתא. אוכלין ומשקין תחת המטה ואפי' מחופין בכלי ברזל רוח רעה שורה עליהן: ת"ר לא ישתה אדם בלילי רביעיות ובלילי שבתות במחשך ואי צדו למיא לימא שבעה קולות קול ה' על המים

* הגמרא מקודם נאמר בהמשך הגרסאות

* הגמרא מקודם נאמר בהמשך הגרסאות

גליון השים נמי רוח רעה שורה עליהן. פי' תורת חיים שבושת דף ס ע"ב ד"ה ריבל: רש"י ד"ה אל תשב. יבטלך ויפסיק לך. פי' כמדר כדומות כסדר מנגים מוס' דף קיא ע"ב:

'כו' רשיה לא ישתה אדם מן הנהרות בלילה כו': ואפי' מן התמחוי. ואיקבא אפילו לר' עקיבא דאמר עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות הבא משום ניסא מתיר שיקח אפילו מן התמחוי: תנא דבי אליהו אע"פ שאמר ר' עקיבא עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות אבל דבר מועט בתוך ביתו כגון כסא דהרסנא וריק כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים: ששה דברים צוה ר' עקיבא לר' יהושע בנו אל תשב בגובהה של עיר בראשיה תלמידי חכמים ואל תכנס לבית חבירך בפתאום ואל תבע מגעלים מרגליך בקיץ בחורף. עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות פי' אל תאמר הייב אני לענג השבת אם אין ידך משגת אלא עשה שבתך במאכל ובמשקה ובמלבוש [כמי יום החול] ואל תצטרך לבריות השתדל עם שהשעה משחקת לו להשתדלו עמו ואפילו לא למזבן ולזבוני מיניה: המשה דברים צוה ר' עקיבא את ר' שמעון בן יוחאי אם בקשת ליתנק היתלה באילן גדול ר' פי' אם רצית לשואל בדבר איסור שאל חכם גדול ועשה כדאראתו וכשתבקש ללמד לבנך למדהו בספר מונה דשבשתא דעל על כלומר אם יקרא בנך בטעות הטעות שבכנס בלבו כבר נכנס מי יסירהו מלבו ואל תבשל בקדירה שבשל בה חבירך בין גרושה בין אלמנה